



Ангел Каралийчев

Гостенка от родния край

В Китай, страната, откъдето изгрява слънцето, край брега на жълтата река Хоангхо растеше едно старо хилядогодишно дърво. Под неговата сянка бяха минали много поколения. Там спираха в горещите дни да отдъхнат търговците на порцелан и слонова кост, които пътуваха през пустинята Гоби и бързаха на север да преминат обръча на старината Китайска стена. Преди триста години една нощ, унесен от шъпота на листата, под клоните на хилядолетника прекара венецианецът Марко Поло, първият пътешественик, който цели трийсет години скита в Небесната империя.

В мрежата на тънките клончета си беше свила гнездо една птичка с чудно нашарени криле – китайски славей, птичката на слънцето, какво я нарича народът. Сутрин тя чуруликаше и се къпеше в росния листак, а щом се дигнеше слънцето, затрептяваше с криле над самата река Хоангхо. Летеше над оризищата, които растяха край брега, и на носеше на рожбите си. Вежнаж сладкопойната птица дигна своите малки пилета и рече:

– Деца, решила съм да ви заведа по широката божия земя – да видите свят и хората да чуят вашите чудни гласове. Къде искате да идем? В Америка ли, където хората да издигали до облаците небодопирачи-къщи, в Африка ли, където живеят хора с шоколадена кожа, или в Европа, където самолетите по небето са повече на брой от птиците.

– В Европа! – викнаха птичетата и запляскаха радостно с крилцата си.

За да се прости с вековното дърво, което закриляше гнездото ѝ, майката птичка се дигна над него, почна да лети и изпя най-хубавата си песен. Сетне се спусна, докосна с човка най-горното листо и изчурулика на китайски:

– Сбо-гом! Ние-пак-ще-се-вър-нем!

Когато пъргавите славеи излязоха от Китай и навлязоха в Манджурия – започваше пролет. В Сибир снеговете се топяха, кокичетата клатаха главичките си и чучулиги пееха над степната шир. Дълго летяха крилатите пътници. Нощем те спяха в белия цвят на цъфнали пролетни дървета, упоени от дъха на милиони цветя, а денем догонваха черните лястовички, които бързаха на юг. Почнаха да срещат самолети. Отначало, като ги чуха, страшно се изплашиха, но сетне навикнаха и дори кацаха по крилето на тия огромни метални сестри. Минаха много реки, много планини прехвъркнаха и все вървяха подир лястовиците. И ето че една сутрин лястовичките ги отведоха до брега на едно тихо море, в една слънчева долина, където растяха бадеми, нарове, маслини и лимони.

– Тука ще останем! – продума майката, като погълна с очи долината. – Хайде, мили деца, да си свием едно хубаво гнездо!

Свиха си едно хубаво гнездо и там се прибраха малките азиатчета. Цяло лято се къпаха в нежния въздух на беломорското крайбрежие. Кацаха върху платната на рибарските лодки, ходиха три пъти до Марсилия, стъпили върху мачтите на един огромен средиземноморски параход. Летяха над прасковите градини край Генуа. Видяха Везувий и гълбите във Венеция – цял град от мрамор, построен в морето. Прибраха се в беломорското си гнездо късно през август, когато жътварите бяха вече оголили равна Тракия и търговските параходи прашяха, натоварени с жито-загария. Кораби, пълни с гъста медена шира, се плискаха по пътищата. Ябълките руменееха, опечени от слънцето, наровете се пукаха и техните коралови зърна мамеха крилатите гадина.

– Тази страна е рай! – думаша славеите. – Но ние вече искаме да си идем в Китай. Няма на този свят по-хубав кът от родната земя! Мило ни е за нея. Майко, да тръгваме!

През септември по телеграфните жици почнаха да се трупат лястовички. Жиците приличаха на гerdани от черно манисто.

– Къде се каните да вървите? – попитаха азиатчетата.

– На юг, в топлите земи.

– Нима тука не е топло?

– Топло е. Сняг не пада, но през зимата в морето върлува буря и ние се боиме от шума на вълните.

Тръгнаха китайските славеи на север – да си идат в родния край. Дълго летяха самотни. Завиха на изток и се понесоха над Черно море. Духаше хладен есенен вятър. Крилете на птичките почнаха да треперят. Един ден морето избухна. Разигра се. Дигнаха се вълни като хълмове. Писнаха безпомощно птичките. Морската буря ги пръсна като леки отронени листа. Тъкмо в туй време далеко някъде в мрачината заблещука една пътуваща звезда.

– Към звездата! – викна майката.

Мъчително се устремиха птичките към светлината и когато стигнаха, видяха един огромен светъл параход. Той пореше спокойно вълните и слизаше на юг към българските брегове. Славеите кацнаха на палубата, навряха се под едно навито на колело корабно въже и там останаха. Настана нощ. Уморените птички заспаха. Пробудиха се късно на другия ден. Параходът стоеше кротко в едно тихо южно пристанище. Меко есенно слънце къпеше пожълтялата земя.

– Къде сме? – попитаха славеите едно врабче, което ровеше

пепелчука между чувалите.

– В Месемврия. Не познахте ли по старинните черкви?

– А близо е беломорският бряг?

– Една педя път – по картата.

Дигнаха се славеите, отново затрептяха с криле над равна Тракия, пиха вода от Марица и слязоха към Бялото море. Наидоха старото си гнездо.

– Зимата пресече нашия път към родния кът в Китай. Мои шарени самолетчета, тука ще зимуваме! – рече майката.

– Не може! – обади се едно врабче. – Вие не сте българчета...

– Добре де, ще ти платиме наем! – рекоха славеите и кацнаха на бадема.

– Какъв ще бъде наемът? – попита врабчето.

– Песни! – отвърнаха славеите.

– Може – съгласи се врабчето, – може и с песни, но чакайте по-напред да повикам моя стар приятел, магарето на рибаря, което носи риба в града с два коша. То е много музикално. Нека чуе китайска песен.

Славеите се усмихнаха и тръгнаха да търсят мек мъхов пух – за гнездото. Да ми бъде топло, когато духне хладният зимен вятър.

Додето врабчето диреше магарето да го нагости с китайски песни, под бадема пристигна едно момиче с плик в ръка. То скъса внимателно плика, извади писмото и рече:

– Чакай сега да видя какво пише моят татко. Боже, това писмо иде от Шанхай. Колко далеко е отишел моят татко, морякът! И то затече жадно. Като свърши, дълго целува писмото и го мушна в пазвата си, на тежала от репей, и каза:

– Да пеят песнопойците!

Китайските славеи кацнаха редом един до друг и почнаха. Те пееха същата песен, която някога беше изпяла майката на хилядогодишното дърво в часа на прощаването.

В туй време марката затрепера от вълнение и се сви.

– Тая песен ми е позната! – рече тихо тя.

– Тая песен нищо не чини! – отсече магарето. – Но какво можеш да искаш от една страна, където хората ядат ориз с клечици вместо с вилици.

И то тръгна към бодилите.

– Къде си чувала моята песен? – попита майката-песнопойка марката.

– Къде ли? – отвърна марката. – ще ти кажа. Миналата година аз

бях тънко клонче като кибритена клечка. Нашето дърво растеше край брега на жълтата река в Китай. В клоните на туй дърво имаше гнездо на славеи сладкопойници. Когато през пролетта тръгнаха да пътуват за Европа, майката изпя същата песен Ах, сърцето ми се топи, като я слушам!

– Лъжеш! – викна старата птичка. – щом си била клонче, как можа да станеш пощенска марка?

– Няма нищо чудно. През пролетта дойдоха дървари. Те отсякоха дървото. Заедно с много други дървета ни натрупаха на един параход. Откараха ни в някакъв непознат град, стовариха ни в двора на една хартиена фабрика. Тя имаше високи комини, електрически триони и бучащи мотори. Почнаха да ни режат, да ни варят, превърнаха ни на каша, а от кашата направиха снежнобяла хартия. Цялото наше дърво се превърна на топове хартия. От нея в печатницата напечатаха сто хиляди марки. Аз съм от най-горното клонче. Само че не зная от кой град ида. Неграмотна съм. Няма ли тука някой грамотен да прочете печата на гърба ми?

– Аз съм грамотно! – отвърна магарето, което беше чуло от момичето, че писмото е от Шанхай. – на печата пишеше: „Град Шанхай“!

– Ах! – трепна старата птичка. – добре дошла, сестрице марчице! Ти си рожба на нашето дърво, а ние сме славеите, които заминаха през пролетта за Европа. Ела ни на гости! Заедно ще прекараме в мъховото гнездо. През хладните зимни вечери ти ще ни разказваш за последните на хилядогодишното дърво, от клоните на което са изхвъркнали толкова поколения славеи.

Марката се сгърчи още повече от вълнение и се отлепи от плика. Птичката майка я грабна с клъвката си и я дигна в гнездото.

КРАЙ

© Ангел Каралийчев

Сканиране: sir\_Ivanhoe, август, 2007 г.  
Разпознаване и последна редакция: NomaD, август, 2008 г.

**Издание:**

Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982  
Издателство „Български писател“, 1982

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9066>]